

آیا آمریکا همچنان در پی مذاکره با ایران است؟

کوروش احمدی

دیپلمات پیشین

این روزها در حالی که با تهدید بازگشت قطع‌نامه‌های شورای امنیت مواجه هستیم و همزمان بسیاری از کارشناسان سیاست خارجی مذاکره و دیپلماسی را تنها راه‌حل می‌دانند، سؤال بجا و درستی نیز ذهن بسیاری در سطوح تصمیم‌گیری و کارشناسی و نیز عامه مردم را درگیر کرده است. سؤال این است که چرا برخی همچنان توصیه به مذاکره با آمریکا می‌کنند؟ علامت آمریکا حاکی از بی‌تفاوتی درباره مذاکره با ایران تاکتیکی است یا راهبردی؟ اساسا از منظر آمریکا چرا این کشور باید در این مقطع زمانی با ایران مذاکره کند؟ اگر هدف نهایی آمریکا تضعیف ایران یا فراتر از آن است، چرا آمریکا باید به ایران فرصت تنفس و رهایی از مشکلات موجود را بدهد؟ در شرایطی که آمریکا مدعی است فوریت خطر هسته‌ای ایران منفی شده و اقتصاد ایران تحت فشار مضاعف قرار گرفته است، مذاکره واقعی با ایران چه منافع یا دستاوردی برای آمریکا می‌تواند داشته باشد؟

۱- این تصور که چون آمریکا برنامه هسته‌ای ایران را غیرفعال کرده و احتمالا به تهدید ناشی از آن پایان داده، پس قاعدتا یا هدفش باید ادامه فشار به قصد تضعیف بیشتر ایران باشد یا نباید دیگر با ایران کار داشته باشد، بر فرض درستی استوار نیست. نه ایران کشور کم‌اهمیتی است، نه آمریکا هدف تغییر نظام یا فروپاشی ایران را دنبال می‌کند. اسرائیل با هدف اعمال هژمونی بر منطقه ممکن است در پی تغییر نظام یا فروپاشی ایران باشد، اما آمریکا نمی‌تواند چنین هدفی را دنبال کند. فروپاشی ایران به‌عنوان مهم‌ترین کشور منطقه و مهم‌ترین کشور در حوزه خلیج فارس و دریای عمان و قرار داشتن در جوار منابع نفتی عظیم منطقه، تهدیدی برای حوزه‌های ژئوپلیتیک اطراف ایران خواهد بود و موجب افزایش شدید قیمت نفت خواهد شد.

ادامه در صفحه ۳

یادداشت

بگرام؛ آزمون دشوار طالبان

محمدحسین عمادی

کارشناس ارشد سابق سازمان ملل در افغانستان در دو هفته اخیر، دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده، با چرخشی شتاب‌زده و در تخطی آشکار از مفاد توافق‌نامه دوحه، خواستار مالکیت مجدد بر پایگاه نظامی بگرام شده است، ابتدا با پیام‌های سیاسی و اظهارنظرهای رسمی، سپس با پیشنهادهایی که به تلمیع شباهت دارد و در نهایت با تهدیداتی ضمنی، تلاش کرده است طالبان را تحت فشار قرار دهد. هرچند ریشه این بحران در رقابت آمریکا و چین نهفته شده، اما این امر نشانگر آن است که واشنگتن ترجیح می‌دهد به جای درگیری مستقیم در دریای چین یا پیرامون تایوان، صحنه مقابله با چین را به قلب آسیا بکشد. هم‌اکنون تیم رهبری طالبان، پس از سه سال حاکمیت نسبی در افغانستان و موفقیت‌هایی در استقرار امنیت داخلی و مبارزه با مواد مخدر، با آزمونی دشوار روبه‌رو شده‌اند! آزمونی ناخواسته اما گریزناپذیر که نه‌تنها مواضع و سرشت چندوجهی آنها را در معادلات منطقه‌ای و جهانی عریان خواهد کرد، بلکه سرنوشت آنها را نیز رقم خواهد زد. پایگاه بگرام که اولین بار توسط شوروی سابق ساخته شده، یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های نظامی‌ای بود که آمریکا در طول حضور خود در افغانستان تجهیز کرده بود. پس از خروج نیروهای آمریکایی در سال ۲۰۲۱، طالبان کنترل این پایگاه را به دست گرفتند. ترامپ اخیرا در سفر خارجی و در کنفرانس مطبوعاتی اعلام کرده که آمریکا «در حال تلاش است بگرام را پس بگیرد» و اگر طالبان همکاری نکنند، «چیزهای بدی اتفاق خواهد افتاد». طالبان اما در پاسخ، این خواسته را رد و تصریح کرده‌اند که استقلال و تمامیت ارضی افغانستان غیرقابل مذاکره است. همچنین طالبان تاکید کرده‌اند که هیچ بخشی از خاک افغانستان را به کسی واگذار نخواهند کرد. این مناقشه جدید اگرچه ظاهرا بین دو طرف (آمریکا و طالبان) است، اما تأثیرات گسترده‌ای بر سیاست‌های داخلی طالبان، مناسبات منطقه‌ای و مواضع ایران، روسیه، پاکستان و چین خواهد داشت.

ادامه در صفحه ۹

سه‌شنبه ۱ مهر ۱۴۰۴
۳۰ ربیع‌الاول ۱۴۴۷
۲۳ سپتامبر ۲۰۲۵
سال بیست و دوم
شماره ۵۲۱۰
۳۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

در «شرق» امروز می‌خوانید:

گزارش «شرق» از تلاقی سفرهای محمد اسلامی به روسیه و عباس عراقچی به نیویورک در سایه تحولات هسته‌ای ایران

تهران میان دو افق

پرونده «شرق» درباره اول مهر، با نگاهی به ثبت‌نام‌های چند صد میلیون تومانی مدارس و ماجرای تکراری تعطیلی‌ها

مدرسه؛ پروژه سنگین اقتصادی

این پرونده را در صفحات ۸، ۱۰، بخوانید. عکس: علی احمدوند. آتا

یادداشت

تجربه قاهره تکرار نشود

حامد قتی‌او

کارشناس سیاست خارجی

رسانه‌هایی که خود را مدافع منافع ملی می‌دانستند، او را هدف گرفتند. نهادهایی که باید سکوت را می‌شکستند تا مدافع توافق باشند، ترجیح دادند سکوت را حفظ کنند. هیچ‌کس نگفت که آن توافق، محصول تصمیم‌سازی چندلایه‌ای بود. هیچ‌کس نپرسید که چرا در لحظه مأموریت، حمایت جای خود را به هجمه داد. نتیجه؟ فرسایش اعتمادبه‌نفس در بدنه کارشناسی، ارسال سیگنال تزلزل به طرف مقابل و تثبیت این تصور که حتی مأموریت‌های رسمی نیز قربانی رقابت‌های جناحی می‌شوند.

سیاست خارجی، حوزه تصمیم‌گیری‌های فردی نیست. هیچ دیدار، مذاکره یا موضع‌گیری‌ای بدون هماهنگی با نهادهای بالادستی انجام نمی‌شود. تمرکز بر شخص رئیس‌جمهور یا وزیر امور خارجه و تلقای این تصور که تصمیمات در خلا گرفته می‌شوند، نه‌تنها نادرست است، بلکه به بی‌اعتمادی عمومی

یادداشت

گیر افتاده بین دو سنگ آسیاب!

حسین حقگو

کارشناس اقتصادی

هم در نبود حداقل‌هایی مانند امنیت اقتصادی و قضائی و ثبات اقتصاد کلان ... جز به طنز نمی‌ماند. آنچه باقی می‌ماند، دولت است و شرکت‌های خصوصی که هرازگاهی شاهد امضای انواع قراردادها و توافق‌نامه‌های فی‌مابین برای ایجاد یا افزایش تولید برق و آب و گاز و نفت و ایجاد راه و ساخت‌وساز ... هستیم. بر اساس این سیاهه دستگاه بوروکراتیک دولت برای تأمین مالی ایجاد رشد هشت‌درصدی اقتصاد به‌عنوان ضرورت حیاتی خروج کشور از دایره عقب‌ماندگی حتی در صورت تحقق جز به هر چه بزرگ‌ترشدن دولت و شرکت‌های خصوصی و افزایش انحصارات و رانت‌جویی‌ها و فسادها و ناکارآمدی‌ها و تورم و گرانی نمی‌انجامد.

ادامه در صفحه ۳

دیدار رئیس‌جمهور با رهبر انقلاب پیش از حضور در نشست مجمع عمومی سازمان ملل

۲

برگزیده‌ها

قطع بارانه و حق اولاد بازنشستگان روزگار تلخ بازنشستگی

به مناسبت انتشار «در تنیم: خشکیدن آب دهان عنکبوت» اثر محمود دولت‌آبادی

آواره و سایه‌اش

ابقای مشروط ساینتنو و چرخش ۱۸۰درجه‌ای آقاسی پول برای استقلال خوشبختی نیارود

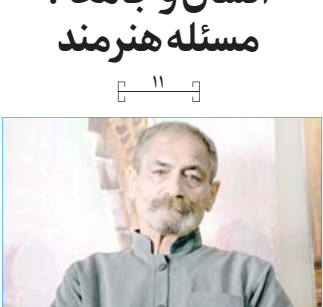
۷

گفت‌وگو با مهسا شمشیان، نقاش

۹

انسان و جامعه؛ مسئله هنرمند

۱۱

برخورد: گفت‌وگوی احمد غلامی با ابوتراب خسروی

مهم‌ترین کار زندگی‌ام اجازه انتشار نگرفته

۶

هدیه‌ای از جنس نقد

تشریفات نتیجه‌محور

یا پروتکل محور

سیدمحمدعلی ابطحی

در ریاست‌جمهوری و وزارت خارجه، مسئله تشریفات یکی از ارکان کاری محسوب می‌شود. در دیگر وزارتخانه‌ها هم تشریفات شعبه‌های کوچک‌تری دارند. دیپلماسی سنتی پروتکل‌محور است. در سفرها، ملاقات‌ها، گفت‌وگوهای چندجانبه، مهم این است که پروتکل رعایت شود؛ چه کسی اول وارد شود، چند قدم بردارد، چه کسی استقبال کند، اما سیاست‌مدار خوب کسی است که از دیدارها، سفرها و گفت‌وگوها بتواند برای ملت خودش دستاورد داشته باشد. در اولین سفر آقای خاتمی به نیویورک دیدارهای زیادی با ایشان انجام شد، پشت سر هم، امیر مرحوم کویت ملاقات داشت. از بالای پله‌ها تعداد فراوانی عرب پیش آمدند، جلوی اتاق شلوغ شد. وقتی ایشان رفت، نوبت ملاقات نخست‌وزیر ایتالیا بود. چون زمان فشرده بود، مسئولان تشریفات دیال نخست‌وزیر می‌گشتند. یک آقای تنها، کتsher را روی دوشش انداخته بود، آمد جلو و گفت: آی ام پرایم‌مینستر آو ایتالیا. دیپلماسی سنتی، امیر کویت بود و دیپلماسی نتیجه‌گرا، نخست‌وزیر ایتالیا. وقتی زائران ایرانی در منا کشته شده بودند و روی هم ریخته بودند و راه گفت‌وگو با سعودی‌ها نبود، پریدن ظریف به کنار صندلی امیر کویت در وسط جلسه سازمان ملل -که در نتیجه او واسطه شد و با سعودی‌ها صحبت کرد و راه پیگیری باز شد- یک دیپلماسی در خدمت مردم است. دست به شانه گذاشتن پزشکیان در مسیرش بر دوش اردوغان، و حداقل ایجاد صمیمیت در شرایط سخت فعلی با ترکیه، دیپلماسی نتیجه‌محور است. حفاظت از پروتکل‌ها نشانه عزت نیست، دیپلماسی سنتی جایی ندارد.

ادامه در صفحه ۳

ادامه در صفحه ۳